

Kyläturvallisuus osana hyvinvointia – paikallisyhteisöt sen mahdollistajina

HAUSJÄRVEN KYLIEN TURVALLISUUSILTA

16.5.2022

Miten kriisi- ja häiriötilanteisiin varautuminen, aktiivinen toiminta ja yhteisöllisyys tukevat kansalaisten henkistä kriisinkestävyyttä

KETTU* - VNK:n työryhmä; Kansalaispulsssi (3/22); **miten kriisi- ja häiriötilanteisiin varautuminen, aktiivinen toiminta ja yhteisöllisyys tukevat kansalaisten henkistä kriisinkestävyyttä.** Lisätietoja [täältä](#).

Päähavainnot

- Kyky varautua, yhteisöllisyys ja selkeät toimintasuositukset lisäävät suomalaisten kriisivalmiutta
- Varautuminen on kansalaistaito, josta ei ole vielä tarpeeksi tietoa
- Muiden auttaminen kriisi- ja häiriötilanteissa tukee henkistä kriisinkestävyyttä

* **KETTU** - Käyttäytymistieteellinen Ennakointi ja Tieto Tulevaisuuden Hallinnossa 12.4.2022

Lyhyesti hankkeen taustasta

- ✓ Paljon hyviä hankkeita on toteutettu eri puolilla maata.
- ✓ Ajallisesti ja paikallisesti kohdennetuilla hankkeilla saadaan tuloksia mutta kokonaisuus jää kuitenkin pirstaleiseksi ja toimivien käytäntöjen laajempi käyttöönotto hidastuu.
- ✓ Tulosten hyödyntämistä ja kyläturvallisuuden kehittämisen jatkuvuutta on parannettava.

- [Kyläturvallisuus 2025 -hankkeen](#) tarkoituksena on tehostaa sirpaleisen kentän kokoamista ja luoda kyläturvallisuustyölle **kestävä malli ja hankeriippumaton jatkuvuus**

Tarkastelukulmia turvallisuuteen

- ✓ Turvallisuus ja turvallisuuden tunne ovat perustarpeitamme ja siten myös **hyvinvoinnin edellytys**.
- ✓ Turvallisuutta olisi tarkasteltava osana yhteisön hyvinvointia ja elinvoimaisuutta ja siitä huolehtiminen ei ole kustannus vaan **investointi**.
- ✓ Turvallisuuden tunne syntyy **luottamuksesta** muihin ihmisiin. Tämä heijastuu myös yhteiskunnallisia instituutioita kohtaan tunnettuun luottamukseen (ja päinvastoin).
- Tämä on vaalimisen arvoista kansallista pääomaa. Yhteisöllisyys ja osallisuus ovat perustarpeita ja merkittävä **voimavara**.

Paikallisen yhteisön merkitys

- ✓ Turvallisuus **syntyy perusasioista** ja näistä sosiaalisten suhteiden merkitys korostuu.
- Kylät ja korttelit ovat lähellä ihmistä; paikallisyhteisö ja toiminta arjessa on **vahva alusta** motivaatiolle ja sitoutumiselle.
- ✓ Turvallisuus ei tarkoita pelkästään erilaisten riskien ja uhkien poissaoloa, vaan myös **luottamusta omiin, yhteisön sekä yhteiskunnan kykyihin** suojautua niitä vastaan sekä palauttaa turvallisuuden taso entiselleen kriisin jälkeen!
- Yksilön ja paikallisyhteisön omatoiminen varautuminen auttaa vaihtamaan tarkastelukulman **toiminnan kohteesta toimijaksi**.

Turvallisuus on osa hyvinvointia – ja paikalliset yhteisöt avaintekijöitä sen mahdollistajina

A decorative background pattern of interconnected hexagons. The hexagons are arranged in a grid-like structure, with some nodes highlighted in orange and others in grey, creating a network-like visual effect.

Kyläturvallisuus 2025 -hanke

Päähuomio 2022 toiminnassa

➤ Kyläturvallisuuden koulutusmateriaali ja kouluttajat

➤ Kylien turvallisuustyötä tukeva työkalupakki ja viestinnän alusta

➤ Koko verkoston osaamisen tunnistaminen ja käyttöönotto

➤ Kyläsuunnitelmat ja kylien turvallisuussuunnitelmat selkeämmin osaksi kuntien (valmius)suunnittelua

➤ "Tiedolla johtamiseen" tarvitaan tietoa

➤ Turvallisuus liitetään luontevaksi osaksi alueellista ja paikallista hyvinvointiohjelmää

➤ Kehitetään kylätalojen roolia paikallisina valmiuskeskuksina "PAVAK"

"PAVAK" - Kylätalo paikallisen yhteisön turvallisuutta tukevana resurssina

- **Suomen Kylät – [Paikallisen kehittämisen ohjelma 2021-2024](#):**
 - MUODOSTETAAN KYLIEN YHTEISÖLLISISTÄ TILOISTA PAIKALLISIA MONIPALVELUKESKUKSIA
 - Kylätalojen ja muiden kylien yhteisöllisten tilojen yhteyteen kootaan paikallisten tarpeiden mukaan kylien kannalta keskeisiä palveluja kylien monipalvelukeskuksiksi. Nämä toimivat myös toiminta- ja logistiikkakeskuksina. Kehitetään kylätalojen roolia paikallisina valmiuskeskuksina, jolloin ne toimivat viranomaisten ja kunnan yhteistyökumppaneina kylien turvallisuusasioissa.
- **[Sisäisen turvallisuuden kansallinen yhteistoimintamalli](#) - painopisteet 2020**
 - Kehitetään kylätalojen roolia paikallisina valmiuskeskuksina ja testataan mallia maakuntien valitsemilla kohdennetuilla piloteilla. Tulosten pohjalta ohjataan jatkotoimia ja laajempaa käyttöönottoa.
 - Toimenpide 4.2. Pilotoidaan valmiuskeskuksia ja luodaan edellytykset yhtenäiselle toimintamallille
 - 2021-22 pilotoinnit; 2023 toimintamalli
 - SM (kansallinen koordinaatio); MPK ja Suomen Kylät (keskusten fasilitointi) sekä kunnat ja pelastuslaitokset

Kyläturvallisuus 2025 -hanke

Esimerkkejä pilottikylien toimista

Kylän turvallisuuskyselyllä kiinni tärkeimpiin teemoihin:

1. Kanta-Häme: Haminankylä ja Mommila-Hietoinen malli = turvallisuussuunnitelma, sen toimeenpano ja ylläpito
 - Kyselyn pohjalla ja kokemusten rohkaisemana samalla kulmalla prosessi käynnistetty tai käynnisteillä pilottikylissä kuuden maakunnan alueella.
 - ! Turvallisuuskyselyiden toteutuksessa Kyläturvallisuus 2025 -hankkeen resurssit käytettävissä vielä tämän vuoden loppuun

Muita lähestymistapoja toiminnan aktivoinnissa:

- Kyläradio (RHA68 tukiasema) paikallisen yhteisön viestivälineenä arjessa ja häiriötilanteissa (9/5 maakuntaa).
 - Käytön luonteva linkitys paikallisen yhteisön omaan toimintaan; samalla luodaan kyky osallistua tilannekuvan muodostamiseen häiriötilanteissa
 - Kyläturvallisuus 2025 -hankkeen yhteenveto saaduista kokemuksista ja suositukset jatkotoimille valtakunnallisesti
- Kylätalojen ulkoinen sähkönsyöttömahdollisuus (2/2 maakuntaa)
- Kohdennettu turvallisuuskoulutus yhdessä pelastustoimen kanssa (useita kyliä ja kaupunginosayhdistyksiä kahdessa maakunnassa)
- Varautumiskoulutus kohderyhmänä nuoret aikuiset (pakohuonepelien pilotointi Helsingissä)

Ja mitäs sitten?

- Turvallisuus – kenelle se kuuluu ja/tai kuka siitä vastaa
- Rakenteiden ja byrokratian kieli vs. kansalaisten ja yhteisöllisyyden kieli
- Kyläyhdistys on jo olemassaolollaan turvallisuusteko. Oma osaaminen ja merkitys on kyettävä sanoittamaan ensin itselle
- Tässä(kin) matka on tärkein – ja välimaalit. Aina on kehitettävää.
- Ihmisen kokoiset tavoitteet ja toimenpiteet

Kiitos ajastanne

LISÄTIETOJA HANKKEESTA:

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ PEKKA RINTALA

PEKKA.RINTALA@SUOMENKYLAT.FI

+358 400 511 624

